

Miks puidu hinnad kõiguvad?

Ilmselt ei pääse me hinnamuutustest ka tulevikus.

ERIK
KOSENKRANIUS,
EUSTAFORI
tegevdirektor Brüsselis

Eelmise aastal tuli puidu hindadele kohati kuni 50% otsa. Kasv oli muljetavaldav. Juba 2007. aasta teisel poolel asendus kiire tõus aga sama kiire langusega, korrigeerides hinnad tõusueelsele tasemele.

MADALSEISUD KORDUVAD

Kui vaadata hinnakõveraid pikemal perioodil, näeb, et selliseid kiireid tõuse ja langusi on olnud ka varem. Viimase 12 aasta jooksul on Kesk-Euroopa okaspuu-saepalgi hind kõikunud 70 ja 140 dollari vahel.

Viimane suurim madalseis oli aastatel 2000–2001. Pärast seda on hinnad järjepidevalt kasvanud, saavutades tähelepanuväärse kiirenduse ülemöödunud aastal.

Sellesarnane trend on iseloomulik ka paberipuu ja saematerjali hindadele – siiski mõningaste regionaalsete eripäradega. Võrreldes Kesk-Euroopaga, on areng stabiilsem Põhjamaades.

Kui ajas kaugemale tagasi vaadata, võib öelda, et nominaalhinnad on alates 1960ndatest pidevalt tõusnud, tehes ühe suurima hüppe 1970ndate esi-

mesel poolel, kui maailmas oli naftakriis ja kõikide toorainete hinnad hinnapöörises.

Reaalhindu (inflatsiooniga korrigeeritud hindu) vaadates tuleb tõdeda, et need on viimase kolmekümne aasta jooksul jäänud samaks või näidanud isegi kerget langust. Kõikumisi on siiski alati.

PÕHJUSED USAS

Praegust hindade langust on eelkõige seostatud USA turgudel toimuvaga. Kinnisvaraturu langus ja sellele järgnenud üleüldine korrektsioon laenuturul on põhjustanud tarbimise vähenemist. Juba raporteerib USA tööpuuduse kasvust ja Kanada valitsus kavandab miljardi dollari suurust abipaketti metsandusest elatuvate monofunktsionaalsete asulate olukorra leevendamiseks.

Ehitustegevuse vähenemine on seadnud Põhja-Ameerika saeveskid raskesse olukorda ja sundinud neid agressiivselt tegutsema eksporditurgudel (sh konkureerima Euroopa saetööstusega).

Väheneva tarbimisega kaasneb ka reklaami ja pakendatavate kaupade mahu vähenemine. Selle tagajärjel langeb paberi ja papi tarbimine. Pakkumise ja nõudluse suhe määrab aga hinna...

Küttepuidu hinnad ei ole samas suurt langust näidanud, sest nõudlus on tugev. Viimaste aastate stabiilne tõus on põhinenud just riiklikel (keskkonna) energeetikapoliitikatel ja ka nafta hinna tõusul.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et kiirenev majanduskasv ja suurenev tarbimine aitavad kaasa ka toorainete (sh puidu) hindade kasvule, ning vastupidi.

Suurest hulgast turgu mõjutavatest teguritest mainiksin praegu nelja, millel võib olla meiegi tulevikule pikaajalisem mõju. Need on Aasia majanduskasv, Venemaa uue metsapoliitika ellujõudmine, puiduistanduste osatähtsuse suurenemine puidutarnetes ja nafta hind.

Aasiast rõhutan just Hiinat, kes on juba deklareerinud, et tahab olla üks maailma metsandussektori juhtivaid riike, ehkki puiduvarud on seal piirkonnas napid. Mida enam sõltub Hiina metsasektor importpuidust, seda enam hakkavad muutused Hiinas mõjutama globaalset puiduturgu.

Venemaa soov oma puitu ise väärindada on kõigile juba ammu teada, kusjuures puiduressurs on neil üüratu. Tugevnev Venemaa tööstus, mille riiklikku toetamist ei sega, erinevalt ELi omast, keerukad riigiabi reeglid ja karmid keskkonnastandardid, võib seljatada Euroopa tootjad just hinnasõjaga.

PLUSSID ENERGIA POOLEL

Istandustest tuleva puidu osakaal on praegu kolmandik maailma puiduturgudel kaubeldavast kogusest, aga on prognoositud, et aastaks 2040 on see näitaja juba 50%. Istanduste odava puidu surve Euroopas toodetud puidu hindadele seega kasvab.

Samal ajal on kõrged nafta hinnad juba praegu suurendanud konkurentsi nn küttepuiduturul ja suure töenäosusega nafta kallinedes tõuseb energia-puidu hind veelgi. Siin on üks tulevikuvõimalusi, millega on näiteks seostatud ka Skandinaavia tselluloositööstuse tulevikku – arendada neist modernsed biotöötlemistehased.

Loomulikult tuleb kõike seda hinnata lokaalses kontekstis ja arvestada, et puidu hind mõjutab ka veohindade kasv jms.

Soovitusi metsaomanikule

- Ühismüük annab võimaluse leppida klientidega kokku hindu pikemaks ajaks.
- Müügi organiseerimisel tasub kasutada professionaalset abi.
- Metsa müüa tasub ka siis, kui hind pole kõige parem, kuid mets on raieküps. Hinda oodates riskite sellega, et suur torm või tuli teeb oma töö.